

Cecylia Malik

Moda na drzewa

Scenariusz warsztatów w dwóch wariantach: dla dzieci w wieku od 5 do 10 lat oraz dla młodzieży gimnazjalnej. Inspirowany projektem 365 Drzew. Czas trwania: 2 godziny.

Cele warsztatów:

Nauczenie uczestników rozpoznawania drzew po ich cechach charakterystycznych, takich jak kształt liści i faktura kory. Uwrażliwienie dzieci na piękno i różnorodność przyrody. Metoda spontanicznej zabawy i performansu ma obudzić w uczestnikach pozytywne skojarzenia, a rysowanie przygód na drzewie oraz tworzenie strojów, rozwinąć ich kreatywność i wyobraźnię.

Zajęcia mają też za zadanie nauczyć młodzież nietypowego korzystania z medium społecznościowego, jakim jest Facebook.

Materiały do warsztatów dla dzieci w wieku od 5 do 10 lat:

- zdjęcia i atlasy drzew;
- liście, patyki, kawałki drewna lub kory;
- arkusz papieru (wielkość zależna od przestrzeni, którą dysponujemy podczas warsztatów); może być wykonany z 9 arkuszy brystolu lub 6–12 arkuszy szarego papieru, posklejanych ze sobą szeroką taśmą klejącą; możemy również pracować na asfalcie parkowej alejki, a do rysowania używać kolorowej kredy; przed rozpoczęciem warsztatów prowadzący rysuje na arkuszu kontur wielkiego drzewa (bez liści); ważne, żeby drzewo miało bardzo wiele konarów i rozwidleń oraz korzenie;
- tłuste pastele do rysowania liści oraz przygód na drzewie; dodatkowo prowadzący (lub uczniowie starszych klas) może wcześniej przygotować szablony liści oraz farby w tubkach i małe wałki malarskie.

Materiały do warsztatów dla młodzieży gimnazjalnej:

- zdjęcia i atlasy drzew;
- liście, patyki, kawałki drewna lub kory;
- kolorowe ubrania, niepotrzebne materiały, kawałki folii i papieru kolorowego, wszelkiego rodzaju przedmioty, które mogą posłużyć do zrobienia przebrań;
- mocna taśma klejąca, zszywacz, sznurek;
- farby akrylowe do malowania ubrań, ewentualnie przybory do makijażu lub kredki czy farby do malowania skóry;
- duże lustro i projektor mogą okazać się przydatne;

– drzewo w okolicy, na które łatwo wejść.

Przebieg warsztatów:

I Część teoretyczna

Metoda: ilustrowana opowieść, zgadywanka, rozmowa.

Lekcja zaczyna się prezentacją zdjęć połączoną z rozmową. Prowadzący zadaje pytania: „Czy kiedykolwiek byliście na drzewie?”, „Jeśli tak – czy pamiętacie, jakie to było drzewo i w jakich okolicznościach się na nie wdrapaliście?”. Włącza prezentację (do tego może przydać się projektor) wybranych zdjęć z 365 Drzew. Podczas oglądania kilku pierwszych fotografii opowiada historię projektu. Cecylia Malik postanowiła codziennie przez rok wchodzić na inne drzewo i fotografować się na nim. Zdjęcia traktowała jak pamiętnik. Publikowała je codziennie na Facebooku. Starła się, by każde z nich było pięknym obrazem – starannie dobierała ubrania, by świetnie wyglądać na drzewach. Zawsze podpisywała, gdzie znajduje się dane drzewo i jakiego jest gatunku. Projekt 365 Drzew był kontynuowany przez muzyka i aktywistę Christophera B. Graya oraz piętnastoletnią Kamilę Wajdę.

Kiedy chcemy wspiąć się na drzewo, szczególnie ważne jest rozpoznanie jego gatunku. Trzeba wiedzieć, że modrzewie i topole są bardzo kruche i przez to niebezpieczne do wspinaczki, a chuda młoda brzoza jest giętka i elastyczna, więc zamiast się łamać – wygina. Z kolei kora brzozy czy dębu może zranić nogi, w przeciwieństwie do satynowej kory buka. Zdjęcia w prezentacji zostały podzielone ze względu na gatunki drzew. Uczestnicy odgadują gatunki widoczne na fotografiach. Po każdym zdjęciu wyświetlony zostaje rysunek z listkiem, kształtem drzewa oraz małą instrukcją.

Prowadzący może również opowiedzieć uczestnikom historię z ulubionej książki Cecylii Malik Baron Drzewoład włoskiego pisarza Italo Calvino. Historia opowiada o trzynastoletnim baronie Cosimo, który – wraz ze swoim młodszym bratem – uwielbiał wspiąć się na drzewa. Pewnego razu, po kłótni z ojcem dotyczącej niechęci Cosimo do jedzenia na obiad ślimaków, młody baron wszedł na ostrolistny dąb i zaprzysiął sobie i światu, że do końca życia z niego nie zejdzie i już nigdy nie dotknie stopą ziemi. Książka opowiada o jego wspaniałych przygodach na drzewach i o tym, jak niesamowicie urządził sobie życie. Książka zawiera niezwykle zmysłowe opisy drzew.

Po prezentacji i rozmowie uczestnicy gromadzą się dookoła stołu, na którym porozkładane są liście, owoce, nasiona, patyki, kawałki drewna i kory drzew. Uczestnicy próbują rozpoznać, do jakiego drzewa należy dany fragment.

II Część praktyczna

Warsztaty dla dzieci w wieku od 5 do 10 lat:

Prowadzący rozkłada na środku sali przygotowany wcześniej arkusz z narysowanym konturem wielkiego drzewa. Dzieci mają za zadanie narysować siebie na którymś z konarów. Rysują, siedząc na podłodze lub na części rysunku. Kiedy już skończą, mogą narysować swoich przyjaciół, rodziny, zwierzęta oraz wszystko to, co tylko przyjdzie im do głowy. Na zakończenie uczestnicy ozdabiają drzewo liśćmi. Powinny mieć kształt prawdziwych liści pochodzących z różnych gatunków drzew. Uczestnicy rysują je kredkami lub odbijają za pomocą szablonów. Każde dziecko powinno nazwać liść, który rysuje. Mogą to być liście: jesionów, klonów, kasztanowców, lip, jaworów, grabów, brzoź, topoli, klonów jesionolistnych, czereśni, jabłoni, osiki, jarzębiny, buka i innych drzew. Jeśli chcemy udekorować drzewa, używając do tego szablonów, pamiętajmy, że należy przygotować je wcześniej. Wystarczy na kartonie A4 narysować lub wydrukować kontur liścia, a następnie wyciąć

go nożykiem do papieru.

Warsztaty dla młodzieży gimnazjalnej:

Prowadzący rozkłada na środku sali zgromadzone wcześniej materiały i ogłasza uczestnikom, że w ciągu 20 minut mają stworzyć z nich ubrania – własną kolekcję inspirowaną drzewami, przygotowaną w celu wejścia na drzewo. Ma ona wyrażać indywidualny styl uczestników, ich stan ducha. Może również coś manifestować. Po ukończeniu zadania przebrana drużyna (prowadzący również powinien przyszykować sobie strój) wychodzi z budynku i kieruje się w stronę wybranego wcześniej drzewa. Po drodze może odgadywać gatunki drzew i krzewów, a także fotografować się z nimi, robiąc kreatywne pozy lub kilkusobowe układy. Grupa zatrzymuje się obok wybranego drzewa. Każdy z uczestników, używając gestów i póz, animuje drzewo, ożywia je. O ile jest to bezpieczne można wejść na drzewo. Młodzież pracuje w kilkusobowych grupach lub indywidualnie. Ma za zadanie stworzyć kompozycję łączącą ciała, kreacje i drzewo, np. grupa osób staje za drzewem i rozkłada ręce tak, by na zdjęciu było widać, że są to ręce drzewa. Młodzież fotografuje się nawzajem. Na zakończenie warsztatów wyświetlamy zdjęcia za pomocą projektora, autorzy opowiadają o swoich pracach.

Pomoce dydaktyczne:

- prezentacja przygotowana przez Cecylię Malik (dostępna na załączonej płycie CD);
- atlasy drzew i krzewów;
- album: Cecylia Malik, 365 Drzew, Warszawa 2011;
- książka: Italo Calvino, Baron Drzewołaz, Warszawa 2004.